

อันตรายจากการฉีดสารแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย

อ.นพ.ธรรมา วงศ์วิริยางกูร
สาขาวิชาศัลยศาสตร์ตกแต่ง
ภาควิชาศัลยศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ในปัจจุบันจะพบว่าคนหนุ่มสาวในวัยทำงานมีความสนใจในส่วนต่างๆ ของร่างกายมากขึ้น ทั้งผิวพรรณใบหน้ารูปร่าง มีการผ่าตัดเพื่อเสริมแต่งส่วนที่ขาดส่วนที่บกพร่องให้ดูดียิ่งขึ้น และมีการแก้ไขส่วนที่ไม่พึงพอใจในร่างกายด้วยการฉีดเพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาด เพื่อแก้ไขริ้วรอย โดยสารที่ฉีดที่ได้มาตรฐานจะไม่มีปฏิกิริยาต่อร่างกาย ไม่แพ้ ไม่เป็นสารก่อมะเร็ง สารเหล่านี้ต้องฉีดโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่ได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะและจะต้องฉีดด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากอาจจะมีผลข้างเคียงจากการฉีดเกิดขึ้นได้ และยังมีสารอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่สมควรที่จะฉีดเข้าสู่ร่างกายเนื่องจากมีผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมามากมาย แต่ก็มีคนนำมาฉีดโดยบุคคลที่แอบอ้างว่าเป็นแพทย์ ในที่นี้จะกล่าวถึงสารกลุ่มที่สามารถฉีดเข้าสู่ร่างกายก่อนและในตอนท้ายจะกล่าวถึงกลุ่มที่ไม่ควรฉีดเข้าสู่ร่างกาย

กลุ่มที่สามารถฉีดเข้าสู่ร่างกายได้มีดังนี้

1. ฉีดเพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาด เช่น แก้มตอบ มีร่องแก้ม เบ้าตาโบ๋ลึก เป็นต้น การฉีดเพื่อเติมเต็มส่วนที่ขาดนั้นสามารถใช้ไขมันของร่างกายตัวเองโดยแพทย์จะดูดไขมันจากหน้าท้อง จากสะโพกหรือต้นขาในจำนวนที่เหมาะสมแล้วนำมาฉีดเข้าไปในตำแหน่งที่ต้องการแก้ไขก็จะสามารถทำให้แก้มที่ตอบดูเต็มขึ้น ร่องแก้มตื้นขึ้น ส่วนบริเวณเบ้าตาคงจะต้องฉีดด้วยความระมัดระวัง ข้อดีของการใช้ไขมันของตัวเองนั้นไขมันจะอยู่ในร่างกายอย่างถาวรแต่อาจจะถูกดูดซึมไปบ้างหลังฉีด ข้อเสียคือต้องมีขั้นตอนของการดูดไขมันเพิ่มขึ้น

2. ฉีดเพื่อลดรอยร่องลึกบนใบหน้า เช่น รอยร่องบริเวณหัวคิ้ว ร่องแก้ม ร่องรอบริมฝีปาก ผลเป็นที่เป็นที่นิยมสูง และยังใช้ฉีดใช้ริมฝีปากให้ดูอวบขึ้นอีกด้วย ที่นิยมใช้ในปัจจุบันเป็นสารที่สังเคราะห์ขึ้นคือ ไฮยาลูโรนิกแอซิดที่เรียกสั้นๆ ว่า เชนเอ โดยทั่วไปเป็นสารที่เป็นส่วนประกอบพื้นฐานของผิวหนัง น้ำในข้อ ของเหลวในดวงตาอยู่แล้ว ข้อดีคือโอกาสแพ้สารชนิดนี้น้อยมาก ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก และไม่ต้องทดสอบก่อนฉีด แต่ข้อเสียคือฉีดแล้วอยู่ได้ประมาณ 6 เดือน รอยร่องต่างๆ ก็จะกลับเป็นขึ้นเหมือนก่อนฉีด และราคาค่อนข้างแพง อีกชนิดหนึ่งที่เคยเป็นที่นิยมคือ

คอลลาเจน แต่ปัจจุบันใช้ลดน้อยลงคุณสมบัติโดยทั่วไปคล้ายๆ กับเฮชเอ แต่ก่อนนี้ใช้ต้องทดสอบก่อนว่าแพ้หรือไม่

3.ฉีดเพื่อลดริ้วรอยที่เกิดจากการแสดงอารมณ์บนใบหน้าเช่นรอยตีนกา รอยย่นบนหน้าผาก และรอยย่นระหว่างคิ้วที่เกิดจากการขมวดคิ้ว ร่องรอยเหล่านี้สามารถใช้สารที่สกัดจากแบคทีเรียที่เรียกว่าโบทูลินั่มทอกซิน โดยที่สารชนิดนี้สามารถยับยั้งการทำงานของกล้ามเนื้อ จะเห็นว่าถ้าต้องการให้กล้ามเนื้อในตำแหน่งใดหยุดทำงานก็เพียงฉีดสารชนิดนี้เข้าไปที่กล้ามเนื้อนั้นๆ เช่นต้องการให้รอยตีนกาหายไปก็จะฉีดเข้าบริเวณดังกล่าว หลังจากฉีดแล้ว 1-2 วันรอยตีนกา ก็จะลดน้อยลงเนื่องจากกล้ามเนื้อไม่สามารถทำงานได้ แต่ก็เป็นกรหยุดทำงานชั่วคราวเท่านั้น หลังจากนั้น 4-6 เดือนเมื่อหมดฤทธิ์ของสารสกัดดังกล่าวรอยตีนกา ก็จะกลับมาเหมือนเดิม ถ้าต้องการให้ริ้วรอยหายไปอีกก็ต้องฉีดซ้ำ ข้อเสียคือริ้วรอยหายชั่วคราวไม่ถาวร สิ้นเปลือง และหากขาดความชำนาญในการฉีดสารสกัดดังกล่าวอาจจะไหลไปในตำแหน่งไม่พึงประสงค์ก็จะทำให้มีผลต่อกล้ามเนื้ออื่นๆ ใกล้เคียง เช่นไหลเข้าที่เปลือกตาบนทำให้หนังตาตก ไหลเข้ากล้ามเนื้อตาทำให้ตาเข แต่อาการแทรกซ้อนเหล่านี้สามารถหายได้หลัง 4-6 เดือนเมื่อหมดฤทธิ์ยา

4.ฉีดเพื่อลดขนาด เช่นกรามใหญ่ น่องโต ปกติแล้วภาวะดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการผ่าตัด แต่ปัจจุบันยังมีการใช้โบทูลินั่มทอกซินในการลดขนาดของกล้ามเนื้อ กรามที่ใหญ่กางออก การฉีดกล้ามเนื้อที่บริเวณมุมกรามจะทำให้กล้ามเนื้อลดขนาดลงกรามจะดูเรียวขึ้น กล้ามเนื้อน่องก็เช่นกันสามารถฉีดแล้วทำให้น่องเล็กลงได้ แต่ข้อเสียคือราคาค่อนข้างแพง หลังฉีดกรามอาจทำให้เคี้ยวอาหารที่แข็งลำบากขึ้น ต้องฉีดทุกๆ 4-6 เดือนและหลายครั้ง เมื่อหยุดฉีดแล้วระยะเวลาหนึ่งกล้ามเนื้อดังกล่าวอาจกลับมาโตเหมือนเดิม

กลุ่มที่ไม่ควรฉีดเข้าสู่ร่างกาย

สารสังเคราะห์กลุ่มนี้เป็นสารที่ไม่ได้มาตรฐาน ได้แก่ซิลิโคนเหลว พาราฟิน น้ำมันมะกอก เป็นต้น สารเหล่านี้ไม่ควรฉีดเข้าสู่ร่างกายเนื่องจากพบว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนมานานนับสิบปี นอกจากบุคคลทั่วไปแล้วยังมีนักแสดงนักร้องมีปัญหาจากการฉีด สื่อต่างๆ ทั้งวิทยุโทรทัศน์ได้นำเสนอถึงอันตรายที่เกิดขึ้น ทางสมาคมศัลยแพทย์ตกแต่งแห่งประเทศไทยก็ได้ประชาสัมพันธ์ถึงผลเสียต่างๆ แต่ปัญหาก็ยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามกฎหมายนั้นบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่แพทย์ไม่สามารถฉีดสารใดก็ตามเข้าสู่ร่างกายผู้อื่น และการทำการรักษาพยาบาลต้องทำในสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น โดยจะมีบุคคลที่อ้างตัวเป็นแพทย์นำสารดังกล่าวโดยเฉพาะซิลิโคนเหลว หลอกประชาชนว่าเป็นไขมันเทียมบ้าง คอลลาเจนบ้าง ฉีดเพื่อให้จมูกโด่งขึ้น คางยาวขึ้น แก้มอูมขึ้น ฉีดหน้าอก สะโพก ตามแต่อยากจะทำให้ส่วนใดอูมใหญ่ขึ้น โดยที่ซิลิโคนเหลวมีราคาถูกและอยู่ถาวร แต่มีภาวะแทรกซ้อนมากมายตั้งแต่อักเสบ

เป็นๆ หายๆ ไหลย้อยไปสู่ตำแหน่งอื่น บริเวณที่ฉีดดูมบวมแข็งเป็นไต ทำให้หน้าตาดูประหลาด ผิดธรรมชาติ เมื่อมีปัญหาคนไข้ก็จะมาพบแพทย์เพื่อให้แก้ไข บางคนเข้าใจผิดนึกว่าสามารถดูออกได้ ความจริงแล้วสารดังกล่าวไม่สามารถดูออกได้และการผ่าตัดยังไม่สามารถเอาส่วนที่ฉีดออกมาได้หมดเลยอีกทั้งยังต้องตัดเอาเนื้อเยื่อที่ดีของคนไข้ที่มีสารแปลกปลอมแทรกอยู่ออกมาอีกด้วย เช่นหากสารเหล่านี้อยู่ในบริเวณแก้มบริเวณขมับที่มีเส้นประสาทอยู่ การผ่าตัดอาจทำอันตรายต่อเส้นประสาททำให้ปากเบี้ยว ยกคิ้วไม่ขึ้น มีบางคนได้รับการฉีดเพื่อให้นำออกโตขึ้นผลคือหน้าอกแข็งเป็นก้อน บางรายแตกเป็นแผลเรื้อรัง เป็นที่น่าเสียดายที่ทำให้การผ่าตัดรักษาต้องตัดเนื้อหน้าอกทิ้ง และยังมีทั้งรอยแผลเป็นไว้บนหน้าอกอีก

นอกจากนั้นยังมีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ขายที่นำพาราฟินเหลว น้ำมันมะกอก มาฉีดเข้าบริเวณอวัยวะเพศเพื่อเพิ่มขนาด หากมีความรู้และมีสติคงจะไม่ทำการกระทำดังกล่าว เนื่องจากว่าสารดังกล่าวเป็นสารแปลกปลอมที่ร่างกายจะมีปฏิกิริยาต่อต้านไม่รับสารเหล่านั้นอย่างแน่นอน หากฉีดสารดังกล่าวเข้าจะมีการอักเสบแข็งเป็นไต เจ็บปวด แตกเป็นแผลเรื้อรังในอนาคต และสุดท้ายแล้วอวัยวะส่วนนี้ของร่างกายจะไม่สามารถทำงานได้ปกติ ต้องมาพบศัลยแพทย์ให้ผ่าตัดรักษา ซึ่งแม้จะผ่าตัดรักษาให้แล้วรูปร่างและการทำงานก็ไม่สามารถกลับเป็นปกติเหมือนเดิม

จะเห็นได้ว่าสารสังเคราะห์ที่จะฉีดเข้าสู่ร่างกายนั้นมีทั้งที่สามารถฉีดเข้าสู่ร่างกายได้ และไม่สมควรฉีดเข้าสู่ร่างกาย ได้ทราบถึงข้อดีข้อเสียของสารแต่ละชนิด ดังนั้นหากคิดจะฉีดเพื่อแก้ไขส่วนใดก็ตามทางที่ดีที่สุดควรจะปรึกษาแพทย์ และต้องฉีดด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นถึงจะปลอดภัย ไม่ควรไปรับการฉีดจากบุคคลที่ไม่ใช่แพทย์ในสถานที่ที่ไม่ใช่คลินิกหรือโรงพยาบาล เพราะอาจจะทำให้เกิดข้อภาวะแทรกซ้อนที่ไม่สามารถแก้ไขได้ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจ